

ACTA
LITERARIA
SVECIÆ

Upsaliæ publicata.

VOLUMEN SECUNDUM

Continens

Annos 1725. 1726. 1727. 1728. & 1729.

UPSALIÆ & STOCKHOLMIÆ

Prostat apud

JOHANNEM HENRICUM RUSSWORM

Reg. Acad. Upsal. Bibliop.

ACTA
LITERARIA
SVECIÆ,

Anno MDCCXXV.

Edita Upsaliæ.

TRIMESTRE PRIMUM.

STOCKHOLMIÆ & UPSALIÆ,

Sumtibus

JOHANNIS HENRICI RUSSWORMII,
Regiæ Academiæ Upsal. Bibliopolæ.

Typis WERNERIANIS.

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliæ.

Trimestre PRIMUM Anni MDCCXXV.

THET GAMLA TESTAMENTETS FOERSTE DEL, &c.

i. e.

VETERIS TESTAMENTI PARS PRIMA continens *Quinque Libros Moſis.*

THET GAMLA TESTAMENTETS ANDRE DEL &c.

i. e.

VETERIS TESTAMENTI PARS SECUNDA continens *Libros Joſua, Judicum, Samuelis, Regum, Chronicorum, Eſdra, Nehemia & Eſthera, ex mandato Regio CAROLI UNDECIMI, auſta & glorioſa memoria, cum ſuccincta explicatione cujuſque verſus, ad cognitionem veritatis cœleſtis ejuſque vindicias, tum & quorumvis institutionem, ſolatium ac adhortationem, edita.*

STOCKHOLMIÆ, typis Henr. C. Merckell, anno 1724. fol. Al-
phab. ſex, pl. 13, præter Dedicat. Proëmium & Indices.

ANxiis votis diu expetivit eccleſia noſtra Svecana, ut prodiret Sacri Codicis in patria lingua explicatio ſuccincta & literalis collatione locorum parallelorum munita, & emphasin ipſorum fontium aperiens, quo ſemper haberent ad manus pii, linguarum Ebrææ ac Græcæ aliarumque exoticarum rudes, interpretem quem conſulant quoties aqua hæreret, & vel idiotiſmi originalium linguarum in verſionem irrepſere, vel ritus moresque illius

Tr. I.

A

gentis,

exteriori forma, unicauli & erecta fistulam exprimens, Arabibus dici meruit *انبوب الراعي* *Anbub A'rraji*, & inde Rabbinis *אבוב רעה* *Abbub roeh*, fistula pastoris. Hanc porro in Antipharmacis a Dioscoride, Plinio; & aliis videas commendari.

Observationes Meteorologicæ Upsalenses Anni 1724.

per

E. BURMAN.

Nil prorsus habet sequens tabella diversum ab ea, quam pro superiore anno exhibuimus (Vide Act. Lit. Svec. Volum. I, p. 515.) nec proinde ad hujus intellectum quidquam monere opus est, quod non jam vel circa illam, loco citato, vel etiam circa priorem, pag. 390. monuimus. Instrumenta quoque Aërometrica eadem huc adhibuimus, quæ pagg. 516. & 517. descripta sunt.

Circa *Barometri* tamen constitutionem, interiorem imprimis diametrum seu amplitudinem, nec non longitudinem

Tr. I.

B 3

dinem

dinem fistulæ, quarum ibi, lapsu calami, uni sesquidigitus tribuitur, alteri 1 pes & 10 dig. sciendum omnino, illam vix 1. lin. hanc 2 pedd. 10. digit. esse. E maxima vero per hunc annum & minima hydrargyri altitudine, quæ in Decembri utraque conspicitur (namque insigniores circa brumam pati mutationes Barometrum solet) colligitur universus mercurii motus 1 dig. 99 centesim. i. e. ferè 2 digit. Media quoque ejusdem statio, tam hoc quam utroque anno superiore, heic quidem loci, 30 digit. 2 lin. præter propter.

Thermometri summus d. 15 Junii ascensus 16 digit. 6 lin. ejusdem minimum d. 16 Decembr. 4 dig. 1 lin. excedit (posito, uti prius, 9 dig. 1 lin. statu medio) 2 digitis & 5 lineis seu partibus decimis.

Ex *Ombrometro* denique mensem Julium reliquis humidiorum fuisse liquet; ut & delapsas omnes pluvias atque nives ad 2 ped. 1 digit. 86 centesim. altitudinem pertingere; multoque adeo majorem hoc quam superiore anno illarum fuisse copiam.

Mens. & Dies.	Barom. Dig. cent.	Thermometr.	Venti.	Constitutio aëris.	Ombrometr.
Jan. 29, 30 4 n	30. 71 29. 65	13. 104 30. 67	SW i 10. f 2. Sm 5. NO f 7.	Venti. i. m. pluvix. vf. nives. f. feren. d. 4, 5. 5. 6. 6. Procellos. SW. d. 24 Procell. niv. NO. 11, 12. lumen boreale	3. 91
Febr. 26. n 19 m	31. 2 29. 40	3. 87 16. 45	S i 5: W m 8; NW f 4. SW, O,	i. m. nubes subinde & nives ventos. f. serenitas. d. 7. 18. Procella niv. N d. 19. Ventos. S.	3. 90
Mart. 22 m 4 m	31. 12 29. 79	27. 104 2. 68	N m 6. f 4; W; f, fw,	i. f. Plerumq; serenum & subinde nivof m. nebul. & pluvios. d. 16. 17. 18. Proc. niv NO. d. 14. lumen boreale.	1. 65
April. 11 m 1 m	31. 15 30. 15	28. 139 10. 77	N i 5: SW 7; W 6;	Cœlum sudum & tranquillum. d. 3. lumen boreale.	1. 16.
Maj. 5 p 9	30. 80 29. 91	27. 148 5. 100	NW i 5. SW f 3 Sum 4. vf 4:	Aër serenus & nonnihil ventosus d. 3. 4. Procella nivof. NW.	0. 54
Jun. 10 m 30	31. 3 29. 74	15. 166 22. 131	N i 6; SW m 3; W vf 5. S 8;	i. m. Siccum & serenum. f. plerumq; pluviosum. d. 19. proc. pluv. SW. cum tonit. d. 20. pluv. fulgur. & ton.	1. 13
Jul. 28 n 1 n	30. 47 39. 70	27. 154 10. 132	SW 3; 3. 4. W i 3. f 3;	Largæ pluvix & Sol per vices affulgens d. 16. 18. 24. 27. pluv. ton. & fulg.	6. 11
Aug. 6 p 23 p	30. 84 29. 90	2. 149 31. 116	SW 5: 2, 2; W 5: 3, 3;	Serenitas intercepta subinde nubibus. d. 1. 11. fortis SW. d. 3. ton. 26, 30. gelu.	1. 73
Sept. 5 v 27.	30. 92 29. 56	8. 135 30. 96	W 5; 5. 5: SW i 4; vf 5;	Tempestas serena. vf. pluviosa. 23, 24. 26. nix. à 23. usq; ad fin. gel. nocturnum	2. 51
Oct. 7 m 31 v	30. 90 29. 55	18. 119 21. 78	W i 6: f 3; Sm 4 f 3: SW 8;	Sol & nubes alternatim visæ. d. 5. 28. lumen boreale. d. 31. proc. niv. S	1. 99
Nov. 8 v 19 p	30. 99 29. 43	4. 101 28. 69	SW 4; 6: 3. W i 6; vf 5: N f 4;	Nubes solem sæpius tegentes. d. 5. 25. 26. 27. lum. bor. d. 29. 30. mites SW.	0. 47
Dec. 16 p 4 m	31. 19 29. 20	31. 96 16. 41	W i 4: vm 5 S f 7. SW vf 5. O; so	i. Cœlum plerumque clarum m. f. sæpius nubilum à d. 20. ad fin. mite	0. 76

Cippi

ACTA
LITERARIA
SVECIÆ,

Anno MDCCXXVI.

Edita Upsaliæ,

TRIMESTRE PRIMUM.

STOCKHOLMIÆ & UPSALIÆ,
Sumtibus
JOHANNIS HENRICI RUSSWORMII,
Regiæ Academiæ Upsal. Bibliopolæ.

Typis WERNERIANIS.

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliæ.

Trimestre PRIMUM Anni MDCCXXVI.

ERICI JULII BJOERNER, Reg. Antiqv. Arch. Transl.

Prodromus tractatum de Geographia Scandinaviæ veteri, & Historiis Gothicis: exhibens succinctum iudicium de SCYTHIÆ, SVETHIÆ & GOTHIÆ etymo, ut & RUNARUM in cippis Helsingicis ac Medelpadicis inventarum etate, usu atque explicacione.

Stockholmia, apud Joh. L. Hornn. 1725. 4. plagg. 7.

Cum multa sint, quæ regna & civitates exornent, dulce præprimis esse solet, quod ab antiquitate decus accedit. Inde Scytharum & Ægyptiorum pro vetustatis suæ prærogativa concertatio notissima: ut aliarum nationum circa antiquitates suas demonstrandas studia nunc omittamus. Clariss. Auctor de gentis Sveo-Gothicæ antiquitatibus acturus, prodromum nunc emittit, quo instituti sui rationem breviter exponit, legesque sibi, quas in tali negotio servandas existimat, ab aliis vero haut, ut debuit, servatas, præscribit.

Initio igitur observat, (Pag. 1.) plurimas nominum Scythiæ, Svethiæ ac Gothiæ derivationes occurrere, quas, ut verbis Auctoris utamur, monumentorum magis varius & tumultuarius gustus, quam exasciati scrutiniî defæcator succus produxerit.

Tr. I.

R

Pag.

Visus est æger ab hoc tempore pristinam sanitatem, quodammodo recuperasse, cum & templum adire, & reliqua suæ domus munia sine dolore obire posset: verum, qua diutius ipsi non frui licuit, quam versus finem mensis Novembris, cum recrudescente morbo, & suppressa iterum urina, sine dubio ob inclusi lapidis augmentum, quod & se sentire in extremo vitæ dicebat sæpissime, omnia in pejus irent, & mors tandem doloribus exquisitissimis optatum finem imponeret.

Oppido rarum hunc casum dixerim, nec cuiquam antea, quantum mihi quidem videre licuit, observatum. Cogor autem plurima, quæ in hoc morbo rimari animus mihi fuit, & jam desiderari scio, ob negatam cadaveris apertionem, prorsus intacta relinquere.

Synopsis Observationum Meteorologicarum Upsalensium Anni 1725.

per

E. J. BURMAN.

HOc quoque anno usi fuimus instrumentis, quibus antea, & quæ supra descripsimus. Nec præterea circa Tabellam quidquam monere opus est, nisi quod *Thermometri* altitudines sint heic omnes matutinæ.

Menses enim mensiumque dies magis minusque calidi, aut quod eodem recidit, minus magisque frigidi, per correspondentes, puta eodem diei tempore observatos, caloris frigorisve gradus, & quidem per spiritus vini elevationes matutinas, seu quolibet die minimas,

Tr. I.

u

melius

melius quam per maximam uno & altero die minimam, ab invicem distingvuntur: ideo præsertim quod maximæ quidem illæ pro tempestate varia meri iem nunc citiori pede nunc tardiore sequentes, per ipsius solis pomeridiani radios, magis forte minusve locum, ubi situm nobis est Thermometrum, calefacientes, non parum turbentur.

Ne tamen proinde caloris toto anno maximi terminum ignores, est ille, eodem Thermometro indice, 153, seu 15 dig. 3 lin. pedis Svethici, & hic quoque d. 27. Julii, hora 5. post meridiem notatus: quo ipso die Thermometrum ad 14. 6. stabat, ut in Tabella habetur, hora ante meridiem $8 \frac{3}{4}$. Namque in mea per hunc mensem absentia observationes per alium fiebant, & matutinæ quidem hora demum 8. vel 9. Totus autem hie die cum leni vento *NNO* solis ardorem satis vehementem habuit. Quod si summi frigoris d. 29. Decemb. gradus, 45. hinc subducatur, residui semissis rite adhibita medium Thermometri statum prodit 66. Verum posito illo, ut supra (pag. 12. & Vol. I. pag. 517.) 91, calor anni maximus maximum frigus *sesquidigito* superavit.

Barometri altitudinum maxima 31. 38. & minima 29. 52 (utraque in Februario apparet) dant motum Mercurii medium 1. dig. 86. mediamque ejus elevationem 30 dig. $4 \frac{1}{2}$ lin. illum minorem quam superioribus annis, hanc majorem.

Ex *Ombrometro* mensem Augustum maxime fuisse pluviosum patet; ut & omnis tam pluvix quam liquefactæ nivis hoc anno quantitatem non nisi ad 17 dig. 7. lin. exsurrexisse.

Tabella

Tabella Meteorologica Upsal. 1725.

Mens & Dies.	Barom. Dig. dec.	Thermometr.	Venti.	Constitutio aëris.	Om-brometr.
Jan. 8 n 21 m	31. 33. 29. 55.	4. 103 26. 82	Si 3; vm 10. SW m 4. W f 9.	i. Nubilum & mite. m. f. Serenum. d. 21. Procella W. d. 26. 29. 31. Aur. bor.	0. 17
Febr. 2 n 24 p	31. 38. 29. 52.	22. 105 5. 84	SW i 4; m vf 12. Wi vm 7; f 4.	Serenitas & frigus. m. aer mitior. d. 24. Proc. W. d. 25. Procella nivosa W. d. 4. Aurora borealis.	0. 58
Mart. 14 n 4 p	31. 6. 29. 77.	31. 105 7. 79	W 7. 3; 5; SW; N, S.	Cœlum sudum & frigidum. i. mirius. d. 4. 5. Proc. nivosa W. d. 22. aur. bor.	0. 88
April. 1 n 13 p	30. 81. 29. 92.	29. 126 15. 104	SW; W, O; s n	Aër plerumque serenus, tranquilus & mitis. d. 6. aur. bor. d. 10. nix. d. 14. grando.	0. 94
Mai. 6. 8 n 31 m	30. 80. 30. 2.	30. 139 10. 119	Nvm 7. S 2. 5: 6: NW i m 3; O, SW;	i. Serenum. m. f. satis pluviosum. d. 17. tonitru & vesperi nebula.	1. 72
Jun. 7 m 18 m	30. 75. 29. 65.	25. 144 7. 133	SW 9; Wi m 10; S 6, O 3;	i. m. Plerumque pluvia. f. serenum fere. d. 3. iris. d. 18. tonitru, grando.	2. 62
Jul. 25 a 13 p	30. 57. 29. 92.	26. 147 14. 137	Si 3; m 6: NW f 5: SW i 4, m 5. W 6;	Cœlum inconstans & Pluviosum. d. 7. Tonitru & fulgur. d. 28. tonitru.	2. 57
Aug. 27 a 12 .	30. 84 29. 84.	22. 140 31. 118	SW 10; S 7, N i vf 3; O 2,	Sol inter nubes, & aliquot imbres. d. 1. 29. Procellosus N. d. 19. Tonitru	3. 44
Sept. 13 n 27 n	31. 0. 29. 74.	8. 125 28. 111	SW i 2. vf 7: n n W i, m, O 3,	Tempus tranquillum nebulos, & varium. i. f. pluvios. d. 8. 24. 26. Aur. bor. noct. 15/16/17 gelu.	2. 36
Oct. 11. 21 p 6 m	31. 11. 29. 77.	1. 114 11. 89	W 3, O 3: NW i 2, SW 2. 3: 5.	i. varium. m. sudum. f. nubilum. d. 6. 11. nix. noct. a 5. ad 16. Gelu.	0. 21
Nov. 15 n 24 a	31. 27. 29. 59.	5. 117 26. 74	SW i 7. vf 2. Svm 5. Nf 5. W 8;	i. inconstans. m. f. pluvio-nivosum & nebulosum. noct. 22. 23. 24. 25. gelu d. 15. Aur. bor.	0. 49
Dec. 26 m 8 a	30. 97. 29. 40.	14. 95 29. 45	S 12; W 9, SW m 2.	i. m. Nubes, pluviae & nebula. f. soles intermittentes, Frigus & venti nivosi.	1. 9

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliae.

Trimestre TERTIUM Anni MDCCXXVI.

The twenne Bröders, Mester OLUF PETRI PHASE, och
Mest. LARS PETRI, bin gamle, leswerne och wandel.

h. e.

*Vita & res gestæ Fratrum duorum Nericiorum, qui
doctrinam Evangelicam in Septemtrionem primum intu-
lerunt. Videlicet Magistri OLAVI PETRI PHASE, Primò
Evangelici Pastoris Stockholmensis, & Mag. LAURENTII
PETRI, Senioris, Primi Evangelici Archiepiscopi Upsalensis.
Auctore JOHANNE GUSTAVO HALLMAN.*

Stockholmia, apud A. Biörkman. 1726. 4. I. Alph. 2. plagg.

Laudabili sane instituto duumvirorum Olavi & Lau-
rentii Petri, historiam sibi pertexendam sumsit Cl. hic
Auctor. Ut enim extitere hi fratres emicantis primum
in hoc septemtrione nostro veritatis Evangelicæ *lampa-
des* * ac *lucida sidera*: ita in ipsorum vita rebusque ge-
stis momenta occurrunt, nec pauca, nec levia, refor-
mationis Evangelicæ memoriam insigniter illustrantia.
Cæterum in hoc condendo opusculo scriptor non mo-
do secutus est fidem monumentorum typis editorum:
verum sollicitus quoque fuit de subsidiis quibusque ma-
nu scriptis; qualia Chronica, Diplomata, Diaria ipsius
Tr. III. B b *Lau-*

* *Lampadum ardentium* emblemate ac insignibus, ad designandam fidei
puritatem ac constantiam, usos fuisse binos fratres, narrat auctor p. 32.

æm ejusdem in catino institutam, tandem ad bilancem examinabatur. Tum vero compertum est, centenarium mineræ dedisse 168 lothones auri puri, adeoque lapidem hunc Africanum usque adeo auri argentique fuisse divitem, ut lothones ejusdem 3200 continerent 168 auri puri, hoc est ducatos 672, & argenti 52; quod ideo notatu dignius esse puto, quia optima illa auri minera, quæ ex *Sumatra*, insula Indiæ orientalis, huc ante aliquot annos allata fuit, in officina Salana fusa, ex centenario non plus dederit quam 32 ducatos s. drachmas.

Ut autem prænominatæ probæ eo major haberi posset certitudo, examen rursus centenarii dimidii ejusdem mineræ institutum fuit, a priori solum in eo differens, quod, cum plumbum auro argentoque commixtum in cupella jam abstraheretur, additum fuit statim tantum argenti, quantum ut solveretur, opus erat; præterea, quod auri lamina post dissolutionem argenti, non jam amplius, ut antea, integra permanserit, sed in minuta eaque nigra granula deciderit, quibus postea per ignem in unam massam fuis, nativus restituebatur color, pondere tunc 84 lothones, dimidium videlicet superioris memorati, æquantibus. Hinc non dubium, explorationem sæpius nominati lapidis recte accurateq; fuisse institutam.

Epitome observationum meteorologicarum Lundensium Anni 1724.

per

CONRADUM QVENSEL.

Circa hanc tabellam observandum, Barometri altitudines partibus duodecimis pedis *Londinensis*, sive digitis, quorum quilibet subdivisus est in decem partes minores,

Tr. III.

C c 3

deter.

determinatas esse. Cætera omnia cum explicatione tabellæ, quam volum. I. p. 543. Act. Lit. Sv. adhibuimus, plane congruunt.

Mens. & Dies.	Barom. Dig. dec.	Therm. Dies. gr.	Venti.	Constitutio aëris.
Jan. 30.	29. 8	31. 31 i	SW i 6. v f 3.	Cælum plerumque nubilum & pluvium. d. 6. 7. procellosus SW, d. 24. procell. W.
20 m	28. 7	8. 9. 17 i	SO m 4. NO f 3.	
Feb. 26 v	29. 9 1/2	16. 53 i	SW m 6; NO f 3.	i. m. serenum subinde & nivolum, f. serenitas, d. 7. proc. W, d. 19. 20. 21. ventos. SW.
18.	28. 4	11. 23 i	O i 3; NW, W	
Mar. 22.	30. 1 1/2	6. 36 i	O f 8. NO m 4.	i. f. serenitas. m. nubes & pluvia, d. 21. 22. 30. frigus nocturnum.
17.	28. 8	10. 12 i	w, s, sw,	
April. 10 m	30. 1 1/2	2. 36 i	N i 5:	Dies sereni & noctes frigidæ, d. 19. tonitru.
1 m	29. 1 1/2	28. 14 f	W m 4. O f 6.	
May. 30 v	29. 9	7. 25 i	NW i 3, m 4;	i. m. Cælum inconstans. f. serenum à d. 4. ad 14. incl. gelu noct, d. 11, procellosus W.
9.	29. 0	31. 22 f	W m 6: f 3.	
June 10.	29. 9	22. 13 f	W i 3. m 5; O v m 4.	ab i. ad m. serenum. à m. ad f. varium d. 10. 11. 12. procellos. O d. 20. procell. NW. d. 27. Iris.
29 v	29. 1 1/2	10. 60 f	SW f 4.	
July 28 v	29. 7	6. 10 f	W 6. 7. 6.	Pluvia & serenitas alternis vicibus, d. 18. 21. tonitru.
1.	28. 8	27. 35 f	SW, NW,	
Aug. 27 v	29. 9	31. 4 f	W m 5; f 5:	i. serenum, m. f. pluviosum & serenum alterne, d. 11. ventos. SW, d. 13. fulgur, d. 30. grando, d. 30. 31. noct. gelid.
23 m	29. 2 1/2	18. 35 f	NW i 3. SW,	
Sept. 5 v	29. 9	28. 25 i	NW 2, 3; 3.	i. serenum, m. f. sæpius pluviosum, d. 10. fortis W. d. 23. 27. grando, d. 25. nix.
27 m	28. 7	10. 16 f	W v m 4. f 2.	
Oct. 23 v	30. 1 1/2	23. 34 i	NW i 3. m 2.	Aër serenus & subinde pluviosus, d. 31. procellos. W, d. 22. 23. pruina.
17 m	29. 1 1/2	11. 4 f	S m 7: W f 4.	
Nov. 7 m	30. 1 1/2	29. 50 i	W i 4. m 2. v f 3,	i. nubilum, m. f. nivolum & frigidum, d. 1. fortis NW, d. 29. procella nivosa SW.
19 v	29. 0	3. 12 i	NO m 3; f 3;	
Dec. 16.	30. 1 1/2	15. 58 i	SO 5. 2. 3.	Nubilum plerumque i. f. subinde pluvia & nix, d. 8. fortis SO, d. 18. procella niv. SO.
4.	28. 3	4. 30 i	SW m 4. S f 3.	

ACTA
LITERARIA
SVECIÆ,

Anno M DCC XXVII.

Edita Upsaliæ.

TRIMESTRE PRIMUM.

STOCKHOLMIÆ & UPSALIÆ,

Sumtibus

JOHANNIS HENRICI RUSSWORMII,

Regiæ Academiae Upsal. Bibliopolæ.

Typis WERNERIANIS.

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliae.

Trimestre PRIMUM Anni M DCC XXVII.

AND. ANTON. STIERNMANNI, Registratoris
in Archivo S. R. M:tis, Regnique Sveciae, Centuria Se-
cunda Anonymorum, nec non Decas prima Pseudonymo-
rum ex Scriptoribus gentis Sviogothicae, in qua haeresis
Friderici Menii de S. S. Trinitate &c. exhibetur.

Stockholmiae apud Joh. L. Horn, Reg. Antiq. Arch.
Typogr. 1726. 8. plagg. 10.

Incipit *Secunda* hæc Clariss. Dn. Auctoris & novi no-
stri Placcii Centuria ab An. 1488 & desinit in An.
1726, omniumque primum nonnulla *Breviaria*, inter quæ
etiam Upsalense Aep. Jacobi Vlphonis, recenset. Decem
deinde diversos libros genuinis suis auctoribus, *Olavo*
scilicet & *Laurentio Petri Nericiis* vindicat.

N:o 22. Tractatus Svethicus de S. Eucharistia sub
titulo : *Sanfärdig underwisning och rett betänckiande om*
HErrans Jesu Christi Natward, &c. ostenditur, auctorem
habere *CAROLUM IX Regem Sveciae*.

N:o 28. Distinguitur *Johannes Bureus*, Antiquarius
regni Sveciae, qui obiit An. 1652 a Professore Mathe-
matum in Acad. Upsal. tandemq; Dicasterii Stockholmen-
sis Assessore, ejusdem plane nominis, & filio Jacobi Se-
brozynthii, qui vita excessit An. 1672. addito, in rei
majorem fidem, Prof. Olavi Stenii programme.

Kk

N:o

dis; de Coronatione Regis *Jobannis* &c.; de erroribus Jesuitarum, inprimis *Joh. Herbesti*, ab A^Episcopo refutatis; de liberis ejus ac posteris, illustrium plerumque familiarum conditoribus; de beato ejus obitu, tandemque de scriptis utriusque fratris *Olavi* & *Laurentii* editis pariter ac ineditis.

Synopsis Observationum Meteorologicarum Upsalensium Anni 1726.

per
ER. BURMAN.

Anglicanum, & quidem ab artifice celebri *Fr. Hawksbee* constructum, nobis hoc anno tam Barometrum quam Thermometrum fuit: quare neutrum descriptione indigere censemus. Potius autem de utriusque cum prioribus nostris instrumentis convenientia solliciti, pro *Barometro* quidem pedis Stockholmensis ad Londinensem, ut, ex communicatis invicem literis ac mensuris, cum Viro illustri *D. JAC. JURIN. Reg. Soc. Angl. Secr. &c.* mihi concludere licuit, rationem esse ut 500 ad 513, vel accuratius ut 1000 ad 1026 $\frac{2}{3}$ fere, animadvertimus; unâq; observatarum heic in Digitis & Decimalibus Anglicanis Hydrargyri altitudinum præcipuas ad partes similes pedis Svethici, seu Scalam nobis superioribus annis usitam, reductas exhibemus, hoc modo:

Maxi-

<i>Maxima</i> d. 12. Nov. h. $9\frac{1}{4}$. p. mer.	30. 51.	Mensur.	-	31. 28.	Mensur.
<i>Minima</i> d. 30. Oct. h. $9\frac{1}{2}$. p. m.	28. 32.	Mensur.	-	29. 4.	Mensur.
Unde <i>Media</i> evadit	- -	29. 41.	Angl.	-	30. 16.
Et motus Mercurii	- -	2. 19.	Angl.	-	2. 24.

Sed lubet ipsos quoque Barometrorum Hauksbejani & Palmburgiani (quod olim nobis familiare fuit) status aliquot correspondentes ex amborum, per duodecim primos anni dies, simul facta observatione producere, quo sic tutius observationes præsentis anni cum præcedentibus conferri & quasi non interrupta serie coalescere queant,

1726. 2 Jan. ab hor. 3. ad $10\frac{3}{4}$ p. mer.	29. 49.	Bar. Hauksb.	-	30. 10.	Bar. Palmb.
10 Jan. toto fere die	- -	29. 87.	-	30. 55.	-
12 Jan. similiter	- -	29. 77.	-	30. 45.	-

Diem 3 Jan. toto anno frigidissimam fuisse, calidissimas vero d. 23 Maji & d. 13 Jun. elevationes Thermometri minima 94 gr. 8 d. maximæque 23 gr. 0 d. & 22 gr. 9 d. evincunt; quarum prima hor. 9. altera h. $4\frac{1}{2}$. ultima h. $4\frac{1}{4}$. omnes ante meridiem, observabantur. Scilicet hi Gradus cum suis Decimalibus, non, prout mos hætenus in Thermometris aliis obtinuit, sursum, verum à supremitate fistulæ deorsum versus phialam Spiritus Vini plenam, numerantur.

Arithmetice *Medium* hinc quidem prodit 58 gr. 9 d. Respectu autem caloris summi pomeridiani, quem d. 12 Junii hor. $4\frac{3}{4}$ notavimus 15 gr. 4 d. fit hoc idem 55 gr. 1 d. Denique ex observationibus utriusque Thermometri, ante annum unà habitis, Hauksbejano Gradui 59 Palmburgianum

Tr. I.

gianum *Dig.* $10\frac{5}{2}$ Sveth. & illius gr. 55:00 hujus circiter *Dig.* $11\frac{7}{5}$ respondere deprehendimus.

Ombrometrum maxime pluviosum fuisse Septembrem, universam quoque anni pluviam una cum liquefacta nive 18 *Dig.* 58 *dec.* mensuræ Anglic. i. e. 19 *Dig.* 08 *dec.* mens. Sveth. conficere docet.

Auroram Septentrionalem quoties spectavimus, *Tabella* indicat. *D.* 16 *Martii* observatam descripsimus, alia occasione illam, cum publico communicaturi, ut & quas in *Torneå*, ultimo sinus Botnici angulo, rogatu nostro amicus, ab aliquo tempore, circa hoc phænomenon, observavit.

Notabile inprimis lumen est vesperi *d.* 8 *Octobris* st. Jul. non in Svethia tantum, sed unà in Germania, Polonia, Helvetia, Gallia & Anglia (uti ex Relationibus publicis habemus) licet sub diversa satis forma, visum. Nobis heic tamen tunc nil nisi cœlum totum nubibus spissis colore purpurascete subfusco, qualis Lunæ in deliquis totalibus plerumque esse solet, tinctis & quasi vento varie invicem agitatis, obductum vel potius distinctum, præcipue versus plagam *SO.* cernere licebat; idque ad horam 9. inde enim mox nubilum omnino exstitit.

Quæ circa lumen idem, nec non aliud prorsus insigne mensis ejusdem *d.* 24. *Lundæ* Scanorum observata sunt, vide in *Dissertatione de Lumine Nocturno Boreali*, Sveth. *Nordskjen*, ibi edita *d.* 26 *Nov.* 1726. 4. à pag. 16.

Tabella

TABELLA Meteorolog. Upsal. Añ. 1726.

Mens. & Dies.	Barom. Dig. dec.	Therm. Dies. Gr.	Venti.	Constitutio aëris.	Om-brō-metr.
Jan. 23 v	30. 18	3. 95	Sm 4: f 2. W i 4.	Serenitas & nives alternatim i. m. f. mite, d. 26, 27, 28. Procella SW.	0. 78.
Jan. 28 a	28. 98	31. 69	N i 6; S W f 5.		
Febr. 28 v	30. 2	22. 84	S i 7;	i. m. Varium, f. Serenum, d. 10, 17, Proc. niv. S, d. 27, Proc. NW, d. 19, 27.	0. 87.
Febr. 18 n	28. 86	3. 67	S W v m 3, f 6;	Aur. bor.	
Mar. 31 m	30. 24	9. 82	W 6, 2, 7:	i. f. serenum, m. inconstans & mite, d. 3, 18, 19. Proc. W, d. 22, 23. Proc. Niv. N, d. 3, 15, 16. Aur. bor.	0. 94.
Mar. 18 p	28. 32	32. 58	SW m 7: v f 2, S f 5.		
April. 24 m	30. 17	9. 61	SW m 9: N i 3.	i. f. sudum, m. pluviosum, d. 4, 17, 18.	0. 54.
April. 21 m	29. 15	29. 47	W v m 4; v f 3.	Proc. SW.	
Mai. 4 m	30. 16	1. 48	S W i 4: m 4;	Coelum sudum & siccum, d. 8/9, 26.	0. 38.
Mai. 9 m	29. 64	23. 23	S i 8: W m 5:	tonitru.	
Jun. 1 m	30. 0	18. 47	W i 2, m 7:	i. Plerumque serenum, m. varium, f. pluviosum, d. 2, Proc. W, d. 7, 13, 21.	1. 56.
Jun. 22 n	29. 25	13. 23	S i 4: f 8: S W f 3;	tonitru.	
Jul. 6 m	29. 88	30. 42	N v f 4; f 3,	i. Sudum, m. f. pluvia largiores, d. 13, Proc. W, d. 14, Proc. N. & W, d. 2, 8, 17, tonitru.	2. 55.
Jul. 20, 21	29. 20	11. 25	SW 6, S 8;		
Aug. 7 m	29. 98	28. 52	S i 7; W m 7. f 6:	Sol & nubes altern, m. pluvia, d. 18, Procella W, d. 3, ton. d. 28, grando	2. 6.
Aug. 2 v	28. 98	10. 36	S W 6; N 5;	Noct. 27/28, 29, gelu.	
Sept. 12 p	30. 0	29. 63	S W i 4: m 3,	Tempestas valde pluviosa d. 17: Proc. SW, Noct. 23/24, 27/28. Gelu.	4. 83.
Sept. 22 m	29. 59	4. 40	W f 6; N O v f 4:	Aër nubilus & haud raro pluviosus, d. 4, Proc. SW, d. 31, Proc. niv, SW, d. 3, 6, 8, Aur. bor. d. 9, nix.	1. 92.
Oct. 25 n	30. 25	31. 71	W i 6: m 6.		
Oct. 30 n	28. 32	4. 53	S W 8; S 8;		
Nov. 12 n	30. 51	22. 84	W i 5. v f 7.	Coelum nubibus obductum, d. 10.	
Nov. 1 m	28. 90	2. 67	S i 3. S W m 5; f 3.	grando, d. 7. Aurora borealis.	0. 78.
Dec. 15 p	30. 7	11. 92	W i 7. S v f 3.	Nubilum plerumque & nivofum, d. 12, proc. niv, NO, d. 5, 6, Aur. bor.	1. 36.
Dec. 25 m	28. 60	3. 68	S W m 4: f 5.		

Tr. I.

N n

NOVA

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliæ.

Trimestre SECUNDUM Anni MDCCLXXVII.

MYRTHEN och CYPRESSER, &c.

i. e.

MYRTI & CUPRESSI, diversis temporibus collectæ per
CAROLUM ELDH.

Stockholmia ex Typograph. Reg. 1725. plagg. 186. 4:to

POSTquam, quæ subinde condidisset, poemata a multis legi intellexerat clarissimus auctor, Notarii publici munere in urbe Stockholmensi fungens, de illis conjunctim edendis cogitare cœpit. Primum itaque epithalamia & funebria carmina uno volumine comprehensa sub titulo *Myrtorum & Cupressorum* publice extare voluit. Hunc autem alius secuturus erat fasciculus, qui amatoria, satyras, & varii argumenti carmina contineret, *Rosarum & Spinarum* nomine inscribendus. Sed propositum exsequi non permisit inopinata mors. Obiit enim mense Aprili exeunte.

Legentibus hosce versus facile patebit *Eldbium* natura duce ad poëticas elegantias se adplicuisse, ut qui undecimo etiam ætatis anno non inconcinnos fundere sciret rhythmos, pag. 3. Singulare est in nostro, quod abstineat fere ab usitata plurimis deorum gentilium mentione. Sunt equidem nonnulli, qui poësin illam tanquam jejunam respuant, in qua Jupiter, Saturnus, Minerva, Themis, & quæ sunt reliqua deastra, non

Tr. II.

O o

utram-

C. Q. TABELLA Meteorolog. Lund. Añ. 1725.

Menf. & Dies.	Barom. Dig. dec.	Therm. Dies. Gr.	Venti.	Constitutio aëris.
Jan. 6. 24.	30. 1 1/2	15. 43. i	S i 3. W m 6. f 4.	i. f. Nebula humida.
1. 21 m	29. 3	2. 23. i	SW i 3. SO m 5.	m. plerumq; serenitas d. 21 fortis W.
Febr. 3 v	30. 4 1/2	6. 43. i	NW 2. 4; 4.	Aër nubilus & nivofus. d. 24. Pro-
24 v	29. 0	22. 19. i	W v m 6. SW m v f 6;	cella NW. d. 25. Grando.
Mar. 14 v.	29. 9 1/2	25. 38. i	NW i 6. f 2.	i. Nubilum. m. f. Serenum & geli-
23 m	29. 0	30. 5. i	SO m 4.	dum. d. 4. 5. Prov. niv. NW.
April. 2 m	29. 9	3. 20. i	SW 5; SO 5;	Aër plerumque ferenus, i. Fri-
16 v	29. 0 1/2	30. 10. f	O 7; W 4;	gidus.
May. 1.	29. 8	8. 11. i	O v m 5. W f 3.	i. f. Pluviosum, m. Serenum. d. 24. 29.
30 v	29. 1 1/2	17. 27. f	SO 5; NO 3;	tonitru. d. 31. Iris.
Jun. 6.	29. 7	19. 2. f	W 5; 7. 3.	Nubes plerumque & pluvix largiores
17 v	28. 8	9. 25. f	SW v m 3; f 3;	d. 13. 18. W. d. 16. SW, Procella. d.
Jul. 29.	29. 7	18. 4. f	W i m 7; f 2.	2. 21. 24. tonitru.
11 m	28. 9	7. 40. f	SW m 5. NW f 4;	i. Serenitas & nubes altern. m. f. Ple-
Aug. 27.	29. 7	7. 9. f	W 3; 3. 3.	rumque pluvix. d. 17. fortis SW;
14.	29. 0	21. 26. f	S m 6; SW m 2.	d. 24. 26. tonitru. d. 25. Iris.
Sept. 11 m	29. 9	15. 6. i	NO m 5. v f 2.	Cœlum inconstans & pluviosum, d. 26.
22 v	28. 9	7. 18. f	SW f 5;	gelu.
Oct. 12.	30. 1 1/2	12. 37. i	SO m 4. NO m 3.	i. m. Serenum ferè. f. pluviosum. d. 8.
6.	29. 2 1/2	2. 9. f	O f 6. W 5;	Proc. W. d. 29. Procella SW. d.
Nov. 15 m	30. 0 1/2	26. 47. i	SW 6. 1. 3;	25. 27. Aurora bor. d. 29. Fulgur.
24 v	28. 6 1/2	4. 5. i	O m 10.	i. f. Varium, m. Serenum plerumque
Dec. 20 m	29. 9	26. 64. i	S i 3; m 3;	& frigidum. d. 2. Proc. W. d. 20
8.	28. 1 1/2	12. 25. i	NO v f 3. SW 5, W 5;	21. Proc. NO.
				i. m. Nubes & pluvix altern. f. Sere-
				num fubinde & pluvio-nivofum;
				d. 3. 5. ventofus SW.
				i. Pluvio-nivofum. m. Pluviosum. f.
				Nivofum & frigidum. d. 30. Procel-
				la nivofa NW.

ACTA
LITERARIA
SVECIÆ,

Anno MDCCXXVIII.

Edita Upsaliæ.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ M:tis Sveciæ.

STOCKHOLMIÆ & UPSALIÆ,
Prostant apud
JOHANNEM HENRICUM RUSSWORM,
Regiæ Academiæ Upsal. Bibliopolam.

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliæ.

Trimestre QUARTUM Anni MDCCXXVIII.

*St. Claræ Minne &c. h. e. Narratio de Cœnobio & Tem-
plo S. Claræ, nec non de Sacello S. Olavi, Auctore GE-
ORGIO NORDBERG, earundem Ecclesiarum Pa-
store.*

*Stockholmia, typis & sumtibus Joh. Henr. Werner, A. 1727.
in fol. 2. Alfab. 4. plag. cum figuris.*

NON minima gratiæ Divinæ, & humanæ etiam feli-
citatæ pars merito reputatur, ejusdem Ecclesiæ an-
tistitem deinceps agere, in qua nasci ei primitus & re-
nasci contigit. Hæc etiam causa est, cur Adm. Reve-
rendus & Ampliss. Auctor, præter curam, quam Ec-
clesiæ suæ natali impendit omnino fidelissimam, glori-
am quoque ejus & splendorem, omni quo possit un-
quam modo, promovere studeat. De duplici hoc gra-
tissimi animi argumento uti gratulatur sibi, hodierna
ætate, caput inprimis Regni Sveo-Gothici, *Stockholmia:*
ita laudabunt id etiam posterum, præsentis operis futuri
contemplatores; nec suo certe defutura esset officio, si
modo caput humo extollere & loqui posset, cana vetu-
stas. Tantam enim in antiquis historiis, membranis,
literis, diplomatibusque conquirendis, atque justo or-
dine

Tr. IV,

Qq q

dine

vel pretiosa cenotaphia condiderunt, non obeliscos e marmore erexerunt, aut pyramides extruerunt; sed rudibus saxis fortissimorum virorum nomina mandarunt, verbaque addiderunt pauca, eorum itinera, labores, & memoriam in tempus longissimum servatura. Ex illis monumentis, quotquot oculis nostris fors obtulit, hoc loco communicamus.

Synopsis Observationum Meteorologicarum Upsalensium Anni 1727. per ER. BURMAN.

JAM inde ab initio harum nostrarum observationum curæ nobis cordique fuit, ut socios laboris in aliis patriæ locis haberemus; maxime postquam incluta quoque REG. SOCIETAS ANGL. *Invitatione* solenni & universali, Lond. 1724. edita, idem & approbaret & urgeret institutum, non modo omnium terrarum eruditos atque historiæ naturalis amantes sollicitando & adhortando, sed ipsam quoque observandi methodum communicando. Nec defuerunt Viri celeberrimi & clarissimi, qui rogati statim, vel saltem quam primum Barometris ac necessariis operandi regulis instructi fierent, manum operi indefessam lubentes admoverunt, nobisque postmodum sua quotannis dederunt Diaria, in Angliam transmittenda. Quorum, utut de publico atque Meteororum scientia bene merendi studium prorsus laudabile prædicatione nostra non eget, Nomina tamen a nobis, citra ingratitude notam, honorifica sua commemoratione defraudari nequeunt; præsentis inprimis occasione illorum, qui pro eodem hoc anno suas Ephemerides continuas in manus nostras venire siverunt, Sunt autem illi, seriem locorum sequendo:

Mag.

Mag. CONRADUS QVENSEL, *Lunda Scanorum* Prof. Math.
 M. ANDREAS GERINGIUS, *Bettna Suderm.* Past. & Præp.
 M. OLAVUS BROMAN, in *Hudiksw. Helsing.* Rect. Sch. Tr.
 M. JACOBUS RENMARK, in *Hernofand Ang.* Lect. Math.
 M. JOHANNES TELIN, in *Bygdeå Westrobotn.* Past.

Sed nec ingratum cuiquam fore credimus, si ex singulis hisce observationibus potiora aliquot momenta heic in medium adduxerimus, justam ac omnimodam earum comparationem, tam invicem, quam cum nostris Upsalensibus æque ac cum exoticis, laudatæ Reg. Societatis, ceu jure suo maximo supremi circa hæc negotia tribunalis, curæ ac judicio reservantes; & quidem primo quod ad *Barometra*, quorum maximæ minimæque altitudines (unde medius Mercurii status, una cum universo ejus motu seu ambitu, sponte sua sequitur) in Digitis & Centesimis partibus digitorum Pedis Anglicani hæ fuerunt observatæ, Lundæ quidem, Upsalis & Bettna per totum annum, in locis autem borealioribus elapso demum mense Februario, utpote in *Hudikswald* a d. 20 Martii, in *Hernofand* a d. 16 ejusd. in *Bygdeå* a d. 1 ejusd.

	Max.	Min.	Med.	Motus
Lund. d. 12. 13 Mart.	30 22.	d. 29. 31 Oct. 28 31.	29 27.	1 9 E
Bettna d. 22 Jan.	30 82.	d. 30 Oct. 28 60.	29 71.	2 22
Upsal. d. 22 Jan.	30 60.	d. 29. Oct. 28 45.	29 52.	2 15
Hudiksw. d. 23 Apr.	30 32.	d. 8. Oct. 28 50.	29 41.	1 82
Hernof. d. 23 Apr.	30 32.	d. 30. Oct. 28 48.	29 40.	1 84
Bygd. d. 23. Apr.	30 26.	d. 2. Mart. 28 39.	29 33.	1 97

Thermometra mane observata diem anni prodiderunt
 calidissimam frigidissimam

Lund. hor. 6. d. 23 Jun.	hor. 6. d. 28 Jan.
Bettn. b. 4. d. 5 Aug.	b. 8. d. 28 Jan.
Upsal. h. 4½ d. 9 Jun.	b. 8. d. 28 Jan.

Tr. I.

Eritque

Eritque hinc quidem *Medium* Arithmeticum Upsalis (teste sequenti Tabella) 56 Grad. quod tamen idem, si calorem diei intensissimum respicias, qui post meridiem, & quidem d. 8 Jun. hor. 10 observatus, ad 21 Grad. 6 Dec. ascendebat, Grad. 54. Dec. 8 evadit.

Instrumenta Lundensia & Upsalensia eadem illa sunt, quorum antea in his Actis descriptio, vel saltem mentio, facta est. Vide Trim. II. A. 1724. pag. 525. & Trim. I. A. 1727. pag. 254. Neque de reliquis quidquam occurrit monendum, nisi forte de Bettmensi Barometro, quod ob gracilitatem fistulæ Hydrargyrum justo ubique exhibeat elevatius.

Ombrometro nostro indice pluviosus maxime mensis fuit October: omnis autem pluriæ & nivis copia, 17 Dig. 933. Milles. mensuræ Anglic. seu 18 Dig. 398 Sveth.

Auroram borealem, seu lumen illud septentrionale, arcuatum & tranquillius, in uno alterove loco (cælo in reliquis plerumque nivoso, pluvio aut nubilo) notarunt Coobservatores sequentibus anni diebus, & quidem tempore vespertino; Jan. d. 2, 5, 6 Lundæ; Mart. d. 6 Lund. d. 1, 8, 17 Bygd. April. d. 7 ibidem. Aug. d. 13, 20, 27 ibid. Sept. d. 3, 7, 12, 19, 21, 24, 25 ibid. Octob. d. 8 Lund. d. 23 Bygd. Nov. d. 25 Bygd. Dec. d. 5 Lund.

Phænomenon vero idem illustrius, seu chasmata, notatu digniora, quæ quidem flamma, vel saltem multiplici radiorum striarumve varie coloratarum motu ac coruscationibus constant, spectata sunt Mart. d. 3 Lundæ & Upsal. Jul. d. 26 Bygd. Octobr. d. 3 Upl. & Bygd. d. 4 Lund. & Bettm. d. 9 Lund. & Upl. Nov. d. 30 Lund. Dec. d. 6 Lund. & Bygd. Nec dubitamus, cælo nonnunquam sereno, unâ pluribus ab invicem remotis observatoribus hæc patuisse, si qui adfuissent; aut si illa singuli suis inferuissent Diariis: quod quidem ut in posterum fiat, & optamus, & jam facta nobis spes est.

TABELLA

TABELLA Meteorologica Upsal. Añ. 1727.

Mens. & Dies.	Barom. Dig. dec.	Therm. Dies. Grad.	Venti.	Constitutio aëris.	Ombrom.
Jan. 22 p	30 60	28. 88	S m 6:	Coelum nubilum & nivofum.	1. 822
1 n	29 20	13. 68	SW v m 3; NO f 6:	d. 27 W, d. 31 S Procella nivosa.	
Febr. 24 v	30 31	3. 82	Si 6: SW m 4;	i. f. Nubilum, m. Nives, pluv. & feren.	0. 806
27 v	28 69	18. 69	NW f 4:	alternatim, d. 22 NW, d. 28 NNW Procella Nivosa,	
Mar. 15 p	30 39	6. 84	Ni 4: m 3,	Sudum plerumque, d. 2 SW, d. 19	0. 392
2 p	28 60	17. 65	W m 4, f 3;	N Proc. niv. d. 2, 3, 5, 13, 30 Lu- men boreale,	
April. 23 m	30 25	7. 73	Wi 6; N m 4. v f 3:	Serenum & nubilum per vices. i. fri- gidum. f. E m noctes gelidæ.	0. 977
4.	29 29	25. 47	S v f 6. f 3:		
May. 15 p	30 4	1. 53	Wi 4. SW f 9;	Sol inter nubes & pluvias d. 2, 23 Iris,	2. 536
24 n	29 24	23. 32	Si 6. f 9;	d. 24 Tonitru.	
Jun. 3 p	30 10	17. 40	N v m 6: f 2.	i. m. Coelum sudum, f Nubes & Plu- viæ intercurre, d. 18, 23 Tonitru.	1. 627
24 p	29 40	9. 24	SW i 5: W v f 6:		
Jul. 30 m	29 93	24. 39	Ni E m 11:	Serenum plerumque, d. 6 Tonitru,	0. 421
1 p	29 38	13. 28	Wi 3. Si f 6;	d. 31 Fulgur & tonitru,	
Aug. 1 p	29 98	31. 39	Wi 9: m 5;	m. Serenum. i. E f Sol inter nubes.	0. 649
27 p	29 59	10. 27	S v f 5. N f 3.	d. 1, 2, 9 Tonitru. d. 11. Aurora bor.	
Sept. 24 v	30 19	29. 58	Si 12.	i. E m. Coelum valde inconstans. f Nubil & Pluviæ largiores, Noct. 22/	2. 554
30 m	29 7	15. 35	SW m 6: NO f 3.	23/24 Gelu,	
Oct. 22 m	30 14	30. 70	Si 6: W m 3:	Nubilum plerumque & Pluviosum.	
29 v	28 45	8. 51	SW v f 7: NW f 4:	d. 29. Proc. Niv. NW. d. 3, 9, 10 Lumen boreale,	4. 000
Nov. 30.	30 4	6. 73	S 3; 4: 8.	Aer nubilus, nec raro nebulosus atque humidus, d. 9 Aurora borealis,	0. 462
1 m	29 0	19. 57	SW m 5;		
Dec. 27.	30 0	9. 75	S 2. 5; 8.	Tempestat nubila & pluvio-nivosa,	1. 687
7.	29 9	24. 62	SW i 4;		

Tr. I.

Ggg

NOVA

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliæ.

Trimestre PRIMUM Anni MDCCXXIX.

En grundelig kundskap om Swenska åkerbruket &c.

i. e.

*Notitia agriculturæ Svecanæ fundamentalis &c. Auctore
MAGNO STRIDZBERG.*

Stockholmia 1727. 8. plag. II.

INter ea, quæ Reipublicæ nostræ felicitatem quam maxime promovere valeant, frumenti abundantiam haud infimum sibi vindicare locum merito confiteantur omnes, qui miseriam publicam ex annonæ caritate ortam in memoriam revocare velint. Annonæ autem difficultatem, si istos solummodo exceperis casus, ubi Deus scelerum justissimus vindex hunc naturæ ordinem aliquando turbare velit & suspendere, ex imprudentia sæpissime & segnitie agricolarum provenire manifestum est. Cujus quidem rei luculentum nobis haud raro præbent exemplum duo coloni vicini, eodem cælo, eodemque solo utentes, quorum uni copiosus, alteri vero parvus segetum proventus metitur, tellure unicuique suum, pro diverso se colendi studio, tribuente:

Tr. I,

Uuu

ente:

per biennium vaga & extorris, *Lidkopia* tandem, quantum potuit, restauratur an. 1721.

Brevissimo dein tempore incredibili Augustissimo-
rum Principum nostrorum, REGIS & REGINÆ clemen-
tia, aliorum illustrium virorum liberalitate, & eorum,
quorum præterea intererat, studio, novus & quidem
multo, quam antea splendidior ædium resurrexit appa-
ratus, & exulantes camœnas lætis recepit amplexibus.

Inauguratum est recens Gymnasium d. 20. Septembr-
an. 1722. a Reverendissimo Westro-Gothorum Episco-
po Dn. D. *Jespero Svedbergio*, sub cujus etiam hodie fe-
lici moderamine viget floretque.

Synopsis Observationum Meteorolo- gicarum Upsalensium Anni 1728. per ERICUM BURMAN.

GRatulamur nobis merito de incremento studii in
patria nostra meteorologici; Viri enim celeberrimi & clarissimi, quorum industriam in hisce Actis superioris anni laudavimus, non modo observationes suas hoc quoque anno, continuarunt; verum etiam observatorum numerum Vir Pl. Reverendus & Clarissimus, DN. MAG. ABRAHAMUS FOUGT Pastor civitatis Tornoviensis in *Westro-Bothnia* vigilantissimus pro eximia, qua pollet humanitate, augere haud gravatus est. Cujus opera eo magis nobis grata fuit, quo *Tornovia* latitudo, ubi observationes habentur, sit 65 grad 43 min *), & proinde omnium civitatum hujus regni ma-

Z z z z

xime

*) *Vid. Refract. Solis inoccidui pag. 29.*

xime borealis, ex quibus locis non sine ratione hujus generis observationes diu desiderarunt scientiæ naturalis cultores. Nec reticendæ à nobis sunt Observationes Meteorologicæ hujus anni, quæ in loco quodam *Westro-Gothia* prope *Troûbattam*, *Swenaker* dicto à Reverendo & Doctissimo DN. TORSTANO VASSENIO V. D. Comministro in *Wassenda*, indefesso studio habitæ, & benignè nobiscum communicatæ sunt.

Quicquid autem ex observationum hujus anni collatione in usum scientiarum & vitæ rite deduci poterit, jam indicare supersedemus; quum in Actis suis Philosophicis cum publico id ipsum communicare promiserit Societas Regia Londinensis.

Hec tantummodo, pro more solito, synopsis nostrarum observationum in Tabella sequenti repræsentamus: ubi apparet maximam hydrargyri altitudinem in *Barometro* fuisse 30 dig. 50 cent. nocturno tempore inter 1 & 2. diem Februarii, minimam 28 dig. 79 centes. die 2 Nov. mediam vero 29 dig. 64 cent. & consequenter motum Mercurii per totum annum 1 dig. 71 cent.

Thermometri altitudines matutinæ ostendunt Upsaliæ maximum anni calorem fuisse, diebus 24 Junii & 5 Julii, frigus autem maximum, die 23 Januarii.

Ex *Ombrometri* observationibus liquet mensem Julium omnium fuisse maxime pluviosum, & integrum mensem Martium omni caruisse pluvia; altitudinem, autem pluriæ & nivis liquefactæ totius anni 19 digit. 507 milles. ped. Londin. existisse.

TABEL.

TABELLA Meteorologica Upsal. Añ. 1728.

Mens. & Dies	Barom. Dig. dec.	Therm. Dies. Grad.	Venti.	Constitutio aëris.	Ombrom
Jan. 31 m	30 46	23. 90	N. 3. 3. 2.	i. Nubilum. m Inconstans f. Serenum. d. 1. Procellosus N.	1. 136
24 v	29 24	9. 67	NO i 5. m. 3.		
Febr. 1 n	30 50	17. 88	S i 4, f 3;	i. f. Serenum, m. Nubilum & nivolum. d. 17. 18. 19. Procella nivosa NO.	1. 662
25 m	29 23	25. 71	NO m 4: NW m 2.		
Mart. 28 p	30 03	1. 73	S i 6, m. 9.	Sol inter nubes	0. 000
22 p	28 80	21. 58	SW f 4; NO 2	Aurora borealis, d. 17	
April. 1 m	30 0	8. 68	NW i 5; m;	Caelum nubilum & ferenum per vices & haud raro pluviosum, d. 16. fortis W.	2. 794
6 n	28 98	28. 46	Sm 10: SW f 4,		
Maij. 9 p	30 29	3. 55	N i 2. m 7:	Aër plerumque serenus & interdum pluviosus, d. 7. 28. Tonitru & fulgur.	3. 498
24 m	29 17	13. 40	S i 4. f 6;		
Jun. 17 m	30 9	12. 43	S i 6:	i. Inconstans. m. f. Serenum. d. 8. 14. Tonitru.	1. 556
8 p	29 38	24. 30	N m 6: f 8.		
Jul. 1 m	29 90	9. 38	W i 5; N i 5;	i. Subnubilum. m. f. Sol inter nubes & pluvias, d. 3. 4. 5. 21. tonitru,	3. 575
16 m	29 20	5. 30	SW m 7: f 3;		
Aug. 11 p	29 87	10. 45	SW 5. 6: 6:	Serenitas & nubes alternatim i pluvia largiores. d. 18. 20: 25. Aurora boreal.	2. 878
29 m	29 0	5. 33	N i 2, m 3;		
Sept. 12 a	30 17	20. 58	SW i 5; f 2.	Tempestas serena plerumq; & sicca d. 19. nix & grando. d. 2. Aurora borealis.	0. 198
7 m	29 24	1. 39	W i 4; m 6. Of 4.		
Oct. 24 m	30 49	29. 69	S i 9: f 2.	Serenum & nubilum per vices, i pluviosum. f. frigidum d. 1. 25. aurora bor.	0. 393
30 m	29 16	8. 49	NW m 4. W f 3,		
Nov. 18 n	30 10	30. 82	S i 4; O m 4;	Caelum plerumq; nubibus obductum d. 12. W. d. 27 NO procella nivosa.	1. 136
2 p	28 79	8. 58	NO f 6:		
Dec. 13 n	30 49	24. 87	SW i 8. N m 5:	Caelum omnino nubilum & raro nivolum.	0. 681
19 a	29 25	11. 69	O m 5: NO f 7.		

ACTA LITERARIA SVECIAE,

Edita Upsaliae.

Trimestre QUARTUM, Anni M D C C X X I X.

Beskrifning öfwer Köping, &c.

i. e.

Descriptio Köpingiæ Sueciæ urbis perantiquæ, ex diplomatibus, monumentis & narrationibus antiquis exarata a JOHANNÉ GUSTAVO HALLMAN.

Stockholmiæ, typis Joh. L. Horrn, 1728. 8. plag. 9.

PL. Rev. & Cl. Auctor, cujus singularem in enodandis patriæ antiquitatibus diligentiam antea laudavimus, descriptionem hanc XIII. absolvit capitibus.

I. De ætate, nomine & situ Köpingiæ agit. Ætatem hujus urbis quamvis incertam fateatur Cl. Auctor, cum antiquioribus tamen Sveciæ emporiis vel in hoc puncto certare hanc nostram posse, fide dignis probat argumentis. Certe evidens videtur, Köpingiam eas omnes ætate antevertere urbes, quæ eodem hoc nomine, sed initio, distinctionis causa, paullulum adaucto, (ut *Norköping*, *Söderköping*, &c.) insigniuntur. Sita est Köpingia inter 59 & 60 gradum latitud. atque inter 36 & 37. grad. longit. in Wesmanniæ territorio, hodie *Ulfsund*, seu *Åkerbo*, olim vero *Swewinge* vel *Snefringe* vocato. Originem antiquioris hujus appellationis, non ut alii a *Snef*, angusto, sed a *Swewikinge*, vel *Swewijn-*

Tr. IV.

liii

ge,

Parochia nienkerke.

In qua sunt elemosine dantes XV marchas. Red-
ditus sunt in eadem parochia, non institutus, quas ha-
bet Zilleslaws de Lanken. patroni sunt quidam dicti
*) norman.

*) *vid. Micral, p. 509.*

TANTVM.

AND. CELSII *Observationes Meteorologi-
ca, Upsalicae habitæ An. 1729.*

Observationes hujus anni meteorologicas a b. m. BUR-
MANNO, Astron. Profess. dum apud nos viveret, cele-
berrimo, inchoatas continuavimus, instrumentis Hauks-
bejanis in hisce actis a b. Viro descriptis usi. Harum ita-
que observationum synopsis Tabella sequens, more con-
sueto adornata, exhibet.

Altitudo maxima *Barometri*, 30 dig. 59 cent. hoc an-
no contigit d. 27. Febr. coelo sereno, SW. 2. Altitudo
minima ejusdem, 28 dig. 42 cent. d. 12 Octobr. coelo
subnubilo, NNW. 4. Hinc altitudo media 29. dig. 50.
cent. & spatium, intra quod Mercurii variatio hoc anno
facta est, 2. digitos & 17 centes. comprehendit.

Frigus maximum d. 9. Febr. 97½ gr. Therm. aere
sereno & prorsus tranquillo. Calor maximus matutinus
d. 10. Junii 27. gr. Therm. coelo sereno, NW. 1; post-
meridianus vero circa horam 3. d. 9. Junii, 22½ gr. Therm.
coelo sereno & fumoso, W. 1.

Fuisse hunc annum solito sicciozem indicat altitudo
pluvia & nivis liqvatae per integrum annum delapsae 14
digitos & 694 part. milles. ped. Lond. non superans.

TABELLA

TABELLA Meteorologica Upsal. Añ. 1729.

Mens. & Dies	Barom. Dig. cent.	Therm. Dres. Grad.	Venti.	Constitutio aëris.	Om-brom.
Jan. 23 p	30 12	5. 67	SW 8: 2, 5.	Serenum. m Nubilum & nivofum. f. varium. d. 16. W 20. N. Procella nivosa.	1. 153
18 m	28 70	13. 71	W m 3. NW f 3.		
Febr. 27 p	30 59	9. 97½	SW f 4; NW i 3;	Nubilum & nivofum. m. f. Serenum, d. 6. Procella nivosa NO.	1. 027
12 p	29 00	1. 72	NO 3;		
Mart. 1 m	30 13	16. 87	SW i 3; m 8.	Serenitas & nubes alternatim. v. Pluvia. d. 18. fortis SW;	0. 820
21.	29 11	25. 59	NW i 2 Ni 3.		
April. 14 p	30 19	8. 69	NW i 3; f 4.	Cœlum plerumque serenum & noctes gelidæ.	0. 084
5 p	29 50	22. 54	NO m 6: O i 2.		
Mai. 21 m	30 09	9. 60	NW 4; 2. 6:	Nubilum & pluviosum. m serenum. f. varium.	0. 873
4 v	29 21	25. 37	NO i 4; N m 3.		
Jun. 4 m	30 16	7. 49	Ni 6.	Nubilum plerumque & pluviosum. d. 21. 23. Tonit. & fulg. d. 27. Iris & Tonitru.	2. 450
13 p	28 98	10. 27	W i 4; f 8.		
Jul. 4 p	29 83	24. 39	Ni 10. m 3.	Sol inter nubes. m. f. Nubes & pluvia. d. 5. 7/8 21. 22. Ton. & Fulg.	2. 578
18 p	29 29	17. 29	SW m 6: f 3.		
Aug. 7 m	29 90	23. 42	W v f 7:	Sol inter nubes. d. 29/30. Tonitru & fulgur.	0. 747
18 p	29 40	10. 30	Ni 3. m 7.		
Sept. 10.	30 40	23. 59	SW i 4; m 4.	Nubes plerumque & pluvia largiores. d. 2. Procellosus N. d. 4. Auror. bor.	2. 799
5 m	29 46	2. 38	O m 6. Ni 3. f 3.		
Oct. 23 p	30 13	30. 79	W m 5;	Cœlum subnubilum. d. 2. 11. Aurora borealis. 28/29 Procell. W.	0. 162
12 m	28 42	8. 52	SW 3. 5. 6:		
Nov. 23 p	30 42	10. 77	SW 4. 2. 5:	Serenitas & nubes alternat. m. f. Nubes & pluvia. d. 5. Aurora bor.	0. 855
20 a	28 80	5. 55	W i 3. f 2. S f 4.		
Dec. 13 v	30 48	16. 81	Si 4; m 4.	Tempestas pluvio-nivosa & tranquilla.	1. 140
3.	29 02	1. 63	NW f 6.		